

İnsanlığın Şerefini Kurtarmak İçin

Evvela: Önce beş Antropolojik yanlışını teşhis edip düzelteceğiz; sonra onun beş ilmi mucizesini maddeler halinde kaleme alacağız. İşte varlık bir tanedir. Sonsuza yükselmek için diyalektik sürece girer, yazılım tarzında gül goncaları gibi iç içe dosyalar olarak açılıp sonsuz mana ve hikmetleri yaşar. Bizim evren olarak bu süreç 13,8 milyar yıl sürmüştür. Son 3,5 milyar yıldır biyolojik oluşumlar da bu süreci geçip yine iç içe dosyalar olarak varlık alemine geliyor. Ve son 150 bin yıldır, kültürlü insan denilen *Homosapiens* artık var. Bu süreçlerin hepsinde bilinç, matematik, yazılım, lezzet gibi argümanlar hep var olmuştur. *Homosapiens* yaklaşık yüz yirmi bin yıl, adeta diğer kardeş biyolojik türler gibi yavaşça gelişip yaşamıştır. Son 30-40 bin yılda dil, giyinme ve avcılık becerilerini geliştirmiştir. Farklı milletlere bölünmüştür. Ama komplike bir soyutlama tarzı olan evliliği, yaratan inancını ve dirilmeye inanmayı galiba son 12 bin yıldır beceriyor. Bu konuda elimizde Göbeklitepe'den daha eski bir veri yok. Bu dönemde Totem tarzında inanç var. Sonra sekiz bin yıl önce Sümerlerde artık gökte bir büyük Tanrı inancını görüyoruz. Bu evrensel inanç sayesinde matematik, mimari, şehircilik, mabet, ahlaki ilkeler ve yazılı dili ve kültürü görüyoruz. Bu dönemde artık din, felsefe, bilim, edebiyat ve halk hikayeleri tabletlere yazılıyordu. Ama hepsinin üslubu ve karakteri Mitolojik dil idi.

İkinci Olarak: Bu gelişme sürecini tarih ve argüman olarak yaklaşık her millette eşit olarak görüyoruz. Bu süreç insan doğasının bir çiçeğidir. Etkileşim olmakla beraber hiçbir millet diğerinden o argümanları almış değildir. Fakat insanların çoğu ve akademisyenlerin bir kısmı burada beş yanlış yapıyor:

A) Bu süreç, önce Sümerlerde başladı, sonra Mısır, Yunan ve Roma'ya geçti diye söylüyorlar.

B) Din, felsefe, bilim, edebiyat ve halk hikayelerinden oluşan bu Mitolojik verileri sadece halk hikayeleri olarak okuyorlar. Az sonra bunların bazı numunelerini özellikle dini ve bilimsel olanlarını vereceğim.

C) Bu tabletlerden oluşan literatür arketipal dil iken, maalesef onları sokak diliyle okuyorlar. Dolayısıyla insanlığın büyük bir mucizesi olan bu dil, beş paralık hikayeler seviyesine iniyor.

D) Dinin melek ve ruh dediği o bilinçdışı model ve tipleri, dil yetersizliğinden Tanrılar diye çeviriyorlar. Çünkü gerek Tanrı ve gerek Ruh ve Melek, ortak noktaları soyutu bilme ve ölümsüz olmaktır.

E) İnsanın iki algı mekanizması var. Üst korteks ve bilinçdışı. Diğer bir deyimle akıl ve kalp. Aklın kalbe oranı en iyi tahminle yüzde doksana yüzde ondur. İlk insanlar soyut algıda beyinleri (üst korteksleri) çok açılmadığı için algı mekanizmaları olan bilinçdışları tam çalışıyordu. Herkes adeta bilimsel rüyalar görüyordu.

Dolayısıyla her şeyi, her manayı somut ve bireysel olarak anlatıyorlardı. Ayrıca Mitolojik dil ile anlatılan yukarıdaki beş alan özellikle din alanı bütün fizik ve metafiziği beraber ve iç içe kavradığından, bilim adamları o insanları ilkel, çelişkili ve yanlış bilgi ile itham ediyor. Ama asıl eksik ve ilkel olanlar sadece üst korteksini çalıştıranlardır.

Nitekim Tevrat, insan yaratılışını anlatırken, Tekvin 1. Bapta biyolojik olarak ve İnsan kelimesiyle anlatır. Burada topraktan yaratılması, bütün canlılar topraktan yaratıldığı içindir. Onun erkek ve dişi olarak bir insan formatında yaratılması, insan türünün bir can gibi birbirine bağlı olduğu ve arketipal olarak tek bir birey diye gözüktüğü içindir. Bu bapta İnsanın Allah suretinde yaratılması ise, yine biyolojik olarak sadece onun bütün hayvanlar içinde Allah gibi soyut algı sahibi olduğunun ifadesidir.

2. Bapta insanın yaratılışını yeniden ama bu sefer Adam kelimesi ile görüyoruz. Bu sefer sosyal yönünü, Homosapiens seviyesini bildirir. Nitekim hukukta adam, erkeğe de kadına da şamildir. Burada Tabiat bir cennet gibi anlatılırken sosyal hiçbir gelişmenin (kadın yani maddi imkanlar) olmadığını ve giyinmenin dahi olmadığını anlatıyor. 3. Bapta ise, Psikolojik yapılandırma ve bunun sonucu olan inanç ve dindarlaşma seviyesini anlatıyor. Bu sefer Âdem ismi ile ifade edilmiştir. Âdem artık suç ve cezayı anlayan bir bireydir. Yani Avrupalıların dediği gibi Tevrat iki farklı kelime ile değil de üç farklı kelime ile insanın yaratılışını anlatmıştı. Eski çeviriler buna dikkat etmiştir.

Bu üç bapta birçok mucizevi kelime seçimleri var. Varlık cennetinde üç ağaç var. Görünüşü güzel ve yenilmesi iyi olan ağaçlar (fiziki ve kimyevi boyut). Hayat ağacı (biyolojik özellikle cinsellik boyutu). İyi ile kötüyü bilme ağacı: (Bilim ve hikmet). (Tekvin, 2/9) Yenmesi yasak edilen Hayat Ağacıdır: (Cinsellik ve onunla dallanan zürriyet). Evet insan için çocukluk döneminde cinsellikten yemek yasaktır. (Tekvin, 3/3) Bir de iyi ile kötüyü bilmekle ölüme çare buluyor, Âdem. Allah bunu da önüyor. Diyalektik ortamın olmadığı cennetten onu, yıpratıcı dünya ortamına atıyor. Evet, bu iyilikle kötülüğü bilme bilinci cinsellikten (Hayat Ağacından yedikten) sonra oluyor. Şeytan Hayat ağacından yerseniz zürriyet olarak ebedileşirsiniz, diye kandırıyor. Halbuki Allah'ın muradı, insanın biyolojik olarak değil de ruhen yani bilgi ve bilinç olarak ebedileşmesidir. Tanrı gibi ölümsüzleşmesidir. (Tekvin, 3/22)

Avrupalılar ve Prof. Dr. Gönül Tekin gibi akademisyenler bu derin arketipal dili özellikle Tevrat'ı, yaratılışı iki sefer anlatıyor diyerek farklı uyduruk kopyalardan bir derleme ve ilkel hikayeler şeklinde okuyunca ve üç semavi dinin kökeni bu Mitolojik literatürdür deyince, dinden sıyrıldılar. Dolayısıyla insanlık bu Antropolojik beş yanlışını göremedi. Cennet gibi bir dünyada yaşadığı halde mutluluk olarak bütün hayvan türlerinden daha mutsuzdur bugün. Ve arketipal olarak çıplaktır. Evet, Tarihteki bütün sosyal eksiklerini din ve inanç elbisesiyle ve üniformasıyla kapatıyordu. Onun için insan bilinçaltında, dini yaşamamak çıplaklık diye gözüktüyor.

Şimdi Gelelim İnsanın Beş Mucizesine.

A) İnsan soyut algı sahibi (üst korteks) olarak her nesneye isim takıyor. İsim takmakla o nesnenin mahiyetini ve özelliklerini öğreniyor. Bütün sosyal ve teknik ilimler bu özelliğinin sayesinde gerçekleşiyor. Adeta yeryüzünde Allah'a has olan her işi beceriyor. Bu seviye onun Âdem olarak mucizesidir.

B) İnsanın bilinçdışı boyutu bütün sonsuz varlık sistemiyle entegre çalıştığı için, üst korteks olarak hiçbir eğitmenden ders almadan ve hiçbir insan eli ona değmeden, ona öyle bir yaratıcılık veriyor ki adeta Allah gibi işler yaratıyor. Meryem (bütün zorlukları aşan ve başka hiçbir katkı almayan bakire insan) İsa'yı doğuruyor. Muhammed'in, hiçbir eğitim almayan kalbi sonsuz ihtimallerle mucize olan Kur'an'ı doğuruyor.

C) İnsanlık Tarihte, başta matematik, teknoloji ve yüzlerce fen bilgileri olmak üzere sonsuzluk gibi değerleri öğrendi. Ve seksenden sonra Kaos matematiğini öğrenip, nasıl sonsuz ihtimalden bir ihtimalle sürekli yaratılış olduğunu öğrendi. 1/ sonsuzun sıfır değil de yine bir olduğunu ve bu birin her şeyi yaratabileceğini biliyor. Ve bir derece kullanabiliyor da. Bu teknoloji ile artık İsa'nın babasız olabileceğini biliyor. Kur'an'ın sonsuz tevafuklarını anlıyor. Bu tevafuklar için 19 Mucizesi, academia.edu 'ya bakabilirsiniz.

D) İnsanlık yedi bin senedir, binlerce dini gelenekler ismi altında düzeni, hukuku, ruhu ve ebediyeti yaşıyor. Fakat bu asırda bunu kaybetti. Çünkü materyalize olmuş fen bilgileri bu asrın Tanrı algısını bozdu. Halbuki eski insanlar, sezgi ile, sonsuzluğu ve soyut-somut değerlerin dengesini biliyordu.

İşte bundan dolayı ve bilinçdışı, üst korteksten daha fazla etkin olduğundan, o zamanlar inanç ahlaka dönüşüyordu. Bu çağımızda ise hem aklın fazla etkinliğinden hem sonsuzluk, aşkınlık gibi değerler ve onların dengesi kaybolduğundan artık inanış ahlaka dönüşmüyor. Emin Ma'luf'un deyimiyle öldürücü kimliklere dönüşüyor. Evet bugün en çok öldürenler dindarlardır. Öldürmeyenler ise, hile-i şer'îye şeklindeki ahlaksızlığı bütün biçimleriyle kullanıyor. Fırsat bulsa o da öldürecektir.

Evet, asrımız materyalize oldu. İnsanlar Allah'ı maddi ve sınırlı şekli olan bir varlık olarak algılıyor. Madde ise sonsuz ve aşkın olamazdı. Hâlbuki İsa, Babayı (Allah'ı) Oğuldan (vahiyden) başkası bilemez, diyordu İncil'de. Evet, Allah'ın Muhammed'in kalbinde yarattığı vahiy (Kur'an) hadislerden çok farklı bir ifade ile Allah'ı sonsuz olarak anlatıyor. Ve hiçbir felsefe bunu bugüne kadar beceremedi. Kur'an'ı anlayan Şazeli Şeyhi, tesbihatında Ya Latif Ya Azim Ya Ali Ya Ganiyy derken Allah'ın soyut ve somut, aşkın ve kâinat olarak sonsuz zengin olduğunu vurguluyordu. Fakat Hadisleri esas alan Vehhabiler bu algıyı puta çevirdiler. Nitekim Vehhabilik çağımız materyalizminin Arap versiyonudur, dedi Said Nursi.

E) İşte eğer Araplar, IŞİD ve El-Kaide tarzındaki dini bırakmazsa... Eğer solcular, Marks'ın diyalektik materyalizmini bırakmazsa... Eğer Kilise, İsa'nın şahs-ı manevisi olan arketipini ve ruhaniyetini değil de onun eti kanı olarak canlı vahyi anlarsa... Eğer İslam dünyası, karışık hadisleri değil de Kur'an'ı ve Kur'an'ın çağımızdaki yansıması olan fenleri ve akli ilimleri esas almazsa... Eğer İsa ve vahiy, evrensel ve bilimsel veriler tarzında üniversitelerde müfredat olmazsa... Eğer insan, dindar birey değil de Homoekonomikus olursa, mevcut yarım yamalak dünya düzeni hepten bozulacak, insan İsa seviyesinden, soyutu bilen ve onu kullanabilecek olan bir vahşi canavar olacaktır. Âdem seviyesinde bile duramayacaktır. Çünkü bu seviyede medeniyet ve putperestlik tarzında dahi olsa inançlar ile sosyolojik ve psikolojik bazı değerler vardır.

Son Olarak: Böyle bir derekeye düşmemek için günümüz insanına şu beş ilke gerektir:

1) Dini değerlerin doğru, evrensel, arketipal kavramlar olduğunu kabul etmek. Nitekim Bakire Meryem arketipi zaten biri Mezopotamya'da, diğeri Mısır'da, diğeri Roma'da (İsa örneği), diğeri Araplarda (Kur'an örneği), diğeri fen bilimleri ve teknoloji olarak Avrupa'da

gerçekleşmiştir. Büyük Alman alimi Rudi Paret, “Muhammed, diğer peygamber kıssaları üzerinden tarih değil de kendi getirdiği durumları ve değerleri sadece anlatıyor” demiştir. Meryem suresi baştan sona kadar bu gibi gerçekleri dile getiriyor.

2) Akıllı ve insanlığın akıllı olan fen ilimlerini temel esas kabul etmek. Çünkü fenler felsefe gibi değildir. Ölçülebilir anlaşılabilir değerlerdir. Dini değerleri de değerlendirebiliyor, bugün için.

3) Sonsuzluk, soyut- somut dengesi, nedensellik ve bilimsellik gibi insana has olan değerleri her yerde geçerli kılmak.

4) Araştırmacılar ve akademisyenler için kitap yazabilecek kadar dil bilgisi, Tıp Amfisinde dersleri takip edecek kadar fen bilgisi ve özgür düşünceyi şart koşturmak.

5) Yazılım kültürünü, bilgisini ve felsefesini her yerde uygulamak. Ve hayatı öyle algılamak.

Bir Önemli Hatırlatma:

Bugün, İslam dinini terör tarzında algılayan, fen ilimlerini dinsizlik olarak değerlendiren, geniş halk kesimleri; fakir kalmış ahlak yoksunu, siyasi baskılar altında inleyen bir İslam dünyası var. Eğer, bu teşhisi herkes yapıyor ama tedavi yapan kimse yok dersiniz?

Cevabımız şu üç esastır: a) Kur'an'ı esas almak... b) Kur'an'ı doğru anlamak için fen bilimlerini kullanmak. c) Yani ahkam ve ontolojik yönlerini birbirine karıştırmamak. Yani Ademi bir arketip olarak ve diğer Peygamber kıssalarını Muhammed'in hayatındaki değerler olarak anlamak.

Hız. Muhammed'in birçok mucizesi var sayılıyorsa da aslında kesin bilgi olan, onun iki mucizesinin var olduğudur. Biri bilimi ve akıllı esas alan Kur'an. Diğeri de onun dengeli ahlak üzere oluşudur. Evet yaratma dengeden ibarettir, ahlak ifrat ve tefrit ortası olan dengeden ibarettir, sağlık insanın yüz trilyon hücresinin dengesinden ibarettir. Sosyal devlet, dengeden ibarettir. Aile, erkek kadın dengesinden ibarettir.

Kur'an bu dengeyi kıyam ile secdenin dengesi olan rükû kavramıyla ta İslam'ın ilk yıllarında sembolize etmiştir. Mürselat suresi üzerine yazdığım Tefsire bakabilirsiniz. Aynı sure ilk beş ayetinde insanlığın teknik olarak keşfettiği kaotik matematiği anlatıyor. Ve insanoğluna ta o günden ilmi ve ontolojik bir ders veriyor.

En Son Çare Yunan Mucizesinden Ders Almaktır.

Yunan kelime olarak gerçek medeni, bilgili insan demektir. Karşıt kavramı barbar kelimesidir. Yunanlılar, Mezopotamya denemesini aynen yaşamışlardır. Fakat özgürlük ve refah sayesinde, bilim dışılarındaki arketipal somut modeller, daha çok hayvanlar değil de insani tipler oluşturmuştur. Ve bu refah ve özgürlük sayesinde diğer bütün milletlerden önce dini, şiiri, bilimi ve felsefeyi bu Mitolojik birikimden ayırmışlardır. Fakat Aristo öyle bilimsel ve felsefi bir birikim ortaya koydu ki insanlık iki bin sene onun esiri kaldı. Bilimler kendilerini ancak Aydınlanma döneminde ondan koparabildiler. İslam dünyası hala o Aristo birikiminin esiridir. Çünkü İslam dünyası özgürlük ve refahı her alanda yaşamadı.

Çok ilginçtir ki Yunan Mitolojileri de çok yerde bugün dahi Ontoloji disiplinine aynen uyuyor. İşte size iki örnek. Evet bunlar bugün de bilimsel keşifler sayılabilir. Çünkü insan gerçekten ancak refah ve özgürlük sayesinde insan olur. Ve ürünü ile hayalleri çoğu yerde bilimsel olur. Yoksa hayvandan hiçbir farkı yoktur esir insanın. Onun için anarşizme düşmeden hep bu esaret zincirlerini kırmıştır. Özgür insan özellikle bilinçdışını hayvani dürtülerin esaretinden kurtaran İnsan-ı kâmil, adeta Tanrı gibi işler görmüş ve bu çağımızın bilimsel özgürlüğünü tadan yaratıcı Kaos Matematiğini bulup kullanabiliyor.

Size Yunan Medeniyetinden 4000 Yıllık İki Mucize Bilgi

Birincisi:

Antik Çağ, varlığı, geçmiş ve geleceği, hayat ve ölümü, dünya ve ahireti, ihtiyaç ve aşkı kuşatacak şekilde **fıtrat** kavramını o kadar güzel anlatmış ki; biz bu hakikati anlatan metinlerini tam anladığımızda; onların ilerici ve bizim gerici olduğumuzu görmüş oluruz. Maalesef, 4-5 bin yıllık o eski dil kaybolduğundan, biz onları ilkel ve geri kabul ederiz; kendimizi de ilerici ve gelişmiş biliriz.

Onların dili; misal, edebî tasvir, arketipal literatür demek olan **mitoloji** ile anlatım idi. Biz bu dili çoğunlukla bilmediğimizden o bilgilere hurafe gözüyle bakıyoruz. Ve başta Tevrat olmak üzere dinlerin dili de buna yakın olduğundan maalesef bugün için insanların çoğu, dinî bilgileri ya yanlış anlıyor veya hurafe olarak algılıyor. Mutlak manada varlıktan, hayattan, değerlerden kopuyor. Başsız ve dipsiz bir anarşizme düştüğünden normal hayvanlar kadar dahi hayatını, hedefine ve lezzetine vardırıyor.

İşte size varlığı, hayatı, fıtratı anlatan mitolojik bir metin:¹

“Psyke, bir Kralın **üç kızının en küçüğü ve en güzeli imiş**. Gerçekten o kadar güzel, o kadar alımlıymış ki, **herkes Afrodit’i bırakmış, ona tapınmaya başlamış**. Afrodit mabedinin sunakları artık bomboş ve herkes hediyelerini Psyke’ye götürüyormuş. Binaenaleyh aşk tanrıçası Afrodit küplere binmiş, kıskançlığından çatlıyormuş. İntikam almak için iş başa düşünce **oğlu Eros’a gitmiş ve Psyke’yi dünyanın en çirkin erkeğine âşık ederek Psyke’ye cezasını vermesini istemiş**.

Eros da annesinin isteğini yerine getirmek için hemen yola koyulmuş. **Eros kim? Aşk tanrısı, Eros, Ares ve Aphrodit’in oğludur. Eros, annesi Afrodit gibi dünyaya güzellik ve neşe yayan, insanların gönüllerini aşk ateşi ile yakan, mutluluklarını veya bu şekilde sonlarını hazırlayan bir karakter. Sırtındaki bembeyaz kanatlarla uçarak dünyayı dolaşır geçtiği yerlere çiçek kokuları saçar, elindeki oklarla insanları kalplerinden vurur onları birbirlerine âşık edermiş**.

Psyke’yi bulduğunda, çok mağrur ve kimseye âşık olmamakla övünen bu genç kızı, dünyanın en çirkin, en kötü erkeğine âşık etmeye niyetliymiş ancak kalbini nişan alarak oku atmak üzereyken **Psyke’nin güzelliği aklını başından almış**. Onu başkasına âşık etmek isterken **kendisi âşık olmuş. Oku kullanmaya çalıştığında ise hedefini vuramamış**. Bunun sonucunda Psyke’i annesinin gazabından kurtarmak ve onunla birlikte olabilmek için bir plan hazırlamış ve **tanrıların habercisi Hermes’den yardım istemiş**.

¹ Bu metnin ardından bütün detayları ile onun yorumunu göreceksiniz... Antik çağın, varlığı anlamada bizden daha iyi durumda olduğunu anlayacaksınız.

Psykhe'in annesi ise ertesi gece rüyasında tanrı Hermes'i görmüş. Tanrı ona bir haber getirmiş, kızının kaderi bağlanmış, demiş. O, tanrılar tarafından çirkin bir yılanı eş olarak uygun görüldü. Ertesi günün alacakaranlığında denize bakan yüksek bir kayanın üzerinde gece karası elbiselerle bekleyecek ve eşi onu gelip alacak.

*Ölümlüler, Tanrıların isteklerine nasıl karşı çıkabilir, neticede Psykhe kaderine boyun eğerek denilenleri yapmış ve kayanın tepesinde yeni eşini beklemeye koyulmuş. Bulutlar gelip onu sarmaladığında ve büyüğü bir uykuya yatmasını sağladıklarında o hâlâ yeni eşini görmeye çalışmaktaymış. **Psykhe gözünü Eros'un muhteşem sihirli sarayında açmış.** Bu saray uyuyan bir ormanın ortasında kurulmuş, muhteşem fakat ıssız bir saraymış.*

***Eşi akşam geliyor ama içerde ışık olmasını istemiyormuş.** Psykhe her ne olursa olsun tanrıların isteklerini yerine getirmekte kararlı bir şekilde mumları söndürüp yeni eşini yatakta beklemeye başlıyor, gece Eros geliyor ve eşine güzel sözler söylüyor ama kendini tanıtmıyor, aşk tanrısı olduğundan bahsetmiyormuş. Sihirli sarayda bir insanın isteyebileceği her şey varmış. Fakat Psykhe'nin tek istediği kendisini deliler gibi seven bu delikanlının yüzünü görmekmiş. Fakat Eros bunu kabul etmiyormuş, **gece hep karanlıkta geliyor ve güneş doğmadan da gidiyormuş, akşamları sarayda ateş ya da mum yakılmasını yasaklamış.** Psykhe ne kadar yalvarsa da fayda etmemiş. "Aşkımızın sırrını kalbinde taşıdığın sürece mutlu olacaksın" demiş Eros "Beni görmeyi aklından bile geçirme, kim olduğumu ya da kimin oğlu olduğumu öğrenme, bilmeden tanımadan beni körü körüne sev. Senden gizlenen şeyleri öğrenmeye çalışarak, mutlu olma fırsatını elinden kaçırma." Ve Psykhe de bunu kabul etmiş. Eros'u görmeden kim olduğunu bilmeden, körü körüne sevmiş. Birlikte çok mutluymuşlar. Ancak böylece geçen bir süreden sonra Psykhe gündüzleri çok sıkıldığından, kocasına dert yanmaya başlamış. Ailemi özledim filan demiş. Eros da en sonunda Psykhe'ye kız kardeşlerini saraya getireceğini söylemiş. Yalnız bir söz istemiş, geldiklerinde onların laflarını dinleyip, gereksiz bir eylemde bulunmayacaksın.*

*Kız kardeşler gelince onu özlemle karşılamışlar. Hepsi birbirini çok özlemiş, Psykhe'yi çok da merak etmişler, bir sürü sorular soruyorlarmış ve duyduklarıyla dehşete düşüyorlarmış. Psykhe, kocasını sadece geceleri yanında bulduğunu ve asla yüzünü göremediğini ama çok iyi kalpli bir insan olduğunu ve onu çok sevdiğini anlatınca **kız kardeşleri gayet fesat bir fikir üretmişler.** Belki de Psykhe'nin kocası gerçekleri saklamaya çalışan bir canavardı ya da o kadar çirkindi ki bundan çok utanıyordu... Fesatça fikirlerinin ardından, Psykhe'nin kafasını bir sürü sorularla doldurmuşlar ve ona **bir gece kocası uyurken bir hançer alıp mum ışığında bakmasını söylemişler.***

*Psykhe'nin aklını bu sorular kemiriyormuş ve akşam merakına yenik düşmüş, kocası uyumuşken eline bir mum, bir de canavarsa ve uyanıp saldırırsa diye hançer alıp kocasının yüzüne doğru eğilmiş. **Güllerle kaplı bir yatakta yatan dünyanın en yakışıklı, en mükemmel erkeğini, kocaman beyaz kanatlarını ve yanında duran yayla okları görmüş.***

*Kocasını aşk tanrısı, Eros idi. Psykhe adeta büyülenmiş ve kocasına bir kez daha âşık olmuş. **Bakarken, elindeki mumu unutmuş ve dalgınlığından mumdan kızgın bir damla Eros'un kanatlarına damlamış. Damlanın verdiği sıcaklıkla uyanan Eros, ondan istediği tek şeyi de yapmayan Psykhe'yi görünce hayal kırıklığına uğramış ve pencereden uçarak onu terk etmiş.***

Psyche ne yapacağını şaşırması, teker teker tüm tanrılara gidip Eros'u ona geri dönmesi için ikna etmelerine yalvarmış, fakat Eros, Olympos Dağı'nın tepesinden Psyche'yi sadece seyrediyormuş. O'nu hala çok seviyormuş fakat yaşattığı hayal kırıklığını unutamıyormuş.” Psyche, son şansı olarak kendisinden nefret ettiğini bildiği Afrodit'e yalvarmaya gitmiş. Afrodit ise onu soğuk ve düşmanca bir gülümseyişle karşılamış ve onun iyi bir eş olup olamayacağını test edeceğini söylemiş. Psyche'ye yapmadığını bırakmamış.

Önce bir sürü tahılın içinden tane buğdayları ayırtmış (neyse ki karıncalar yardımına koştu), sonra da gidip altın koyunların tüylerini kırpmasını istemiş (bu vahşi koyunları kırpması ve yünlerini eğirmesi için çoban yardımcı oldu ve öğlen hepsini kavalıyla uyuttu), son olarak da Hades'in karısı Persephone'dan büyümlü güzellik kutusunu almasını ama ne olursa olsun kutunun içine bakmamasını söylemiş... Maalesef Psyche bir kez daha merakının gazabına uğramış ve zor da olsa alabildiği kutunun içini açıp bakmış. Kutunun içindeyse gözle görülebilir bir şey yokmuş; sadece ölüm uykusu... Psyche orada uyuyakalmış ve nefes alış durmuş. Eros olanlardan habersiz, bu süre zarfında aşkıdan daha fazla ayrı kalamayacağına karar vererek onu aramaya koyulmuş. Psyche'i annesinin sarayında bulmuş ve O'na ulaşmaya çalışmış ama Aphrodit buna müsaade etmemek için kendi oğlunu bile zincire vurmuş. Bunu gören Zeus artık daha fazla dayanamamış ve Eros'u yanına çağırılmış. Buna bir son vermesini, artık onu affetmesini söylemiş. Eros, gidip Psyche'yi alıp Olympos Dağı'na getirmiş. Aphrodit her ne kadar bu birleşmeye karşı çıksa da tanrıların Kralının gazabından korkarak itiraz edememiş. Zeus'un önünde Psyche'ye önce Ambrosia (Ölümsüzlerin yiyecek/içeceklerinden biri; bir de şaraba benzer bir şey içiyorlar, adı Nektar) içirip ölümsüzlüğe kavuşturmuşlar, sonra da Psyche ile Eros evlenmiş. Tanrı ve tanrıçaların arasında sonsuza dek mutlu yaşamışlar.

Varoluş ve hayatın özü ve izahı olan

Psyche'nin Hikâyesi

Bu hikâyede geçen kral, her şeye egemen olan Allah'tır. Burada birkaç sefer “tanrılar” ifadesi geçiyor. Bu ise dinî literatürde melekler demektir. Çünkü tabiat âlemindeki her canlının, her varlığın ve gücün temsilcileri ve bilinçli boyutları var. Eski insanlar tabiata, canlılara ve sürekli olan bazı güçlere taptıkları için, bunları bilinçli olarak temsil eden meleklerle tanrılar demişlerdir. Tanrı, tapılan varlık demektir. Evet, eskiden herkes tabiata ve hayata tapardı. Tabiat ve hayata özellikle çok güzel olan dişilik ve aşka (Afrodit'e) tapıyorlardı. Fakat insanlık bunun geçici olduğunu anlayınca, dinler sayesinde, ölümsüz olan ruha (Psyche'ye) tapmaya başlamışlar. Hikâyede geçen kralın üç kızından biri; cansız, fizik âlemdir. Diğer saf can olan ruhtur. Üçüncüsü ise, madde ve ruhun birleşmesi ile ortaya çıkan hayat ve aşktır. Birinin ismi, Psyche, diğerinin ismi Afrodit'tir. Bir kızın ismi ise hikâyede geçmiyor. Burada kız, ürün ve güç demektir. Evet, Allah; kudret, ilim ve iradesiyle her şeyi yaratır ve yönetir.

Afrodit'in oğlu olan Eros ise, somut ve maddi olan biyolojik boyut demektir. Afrodit bu hayatın aşk ve soyut boyutu olan aşkı temsil ederken Eros hayatın kendisini temsil ediyor. Eros (hayat), Ares (savaş) ve Afrodit'in (aşkın) oğludur. Evet, Ares (savaş) ve Eros (hayatın somut boyutu) zahiren eril ve güçlü oldukları halde; Afrodit (aşk ve barış) daha çok egemendir. Çünkü hayatın özü; birlik, barış ve aşktır. Yani Eros (görünen somut hayat) dünyaya güzellik ve neşe yayar. Aşk ateşini yakar. İnsanları ya mutlu veya bedbaht eder. Hayat (Eros) dünyanın her tarafına yayılmış, bazılarını çiçek ve kokularla evlendirir, bazılarını da aşk okuyla birbirine âşık eder; daha çiçek ve kokuya gerek kalmaz. Eros'un kanatları beyazdır. Bu ise hayatın üst seviyesinin sembolüdür. Çünkü hayatın tümü demek olan uçan atın (Pegasus) kanatları bazen kara, bazen beyazdır.

Eros (hayat) Psykhe'yi bir çirkine (verimsiz ve kötü bir âleme) âşık etmeye çalışırken kendisi ona âşık olur. Yani somut dünyevî hayat aslında ruhanilik ve maneviyatı bozan bir şeydir. Fakat ruh ve maneviyat (Pskyhe) o hayatın içine girince o kadar güzel ve verimli olur ki; dünya adeta sonsuzluk âlemi olur.

Eros ile Psykhe'nin evliliği melek ve peygamber demek olan Hermes sayesinde gerçekleşir. Evet, sağlıklı bir din olmadan gerçekçi bir ruhanilik ve maneviyat olamaz. Hayat tatlı bir aşk seviyesinde yaşanamaz. Hermes'e yalvaran, Psykhe'nin anasının karakterinin anlatılmaması, ruhun nesnel ve somut boyutunun mahiyetinin hiç anlaşılmadığı ve anlaşılamayacağı demektir. Ana, maddi çevre demektir.

Ruh tek başına kalınca, adeta kaderi bağlanmış verimsiz bir durumdadır. İşte bu durumdan kurtulması için madde ile evlenmesi gerekmiş; madde ile evlenince önce ilk canlılar (yılan gibi) ortaya çıkmış. Yılan ve balık hayatın ilkel seviyesinin sembolüdürler. Balık bu seviyenin iyi tarafını, yılan ise kötü tarafını temsil eder. Ve Psykhe 50 milyon yıl sabretmiş; bu sabrın sonucu olarak Eros'un sihirli sarayına getirilmiştir. Psykhe, bulutlar (yüce güçler) ve uyku (derin ruhlar) sayesinde Eros'un sarayına (insanlık boyutuna) götürülür. Bu saray ormanın içindedir ve ıssızdır. Orman kalabalık sosyal hayat demektir. İssiz olması da ilkel insanların gerek sosyal ve gerek duygusal yönden verimli olmayışıdır. Saray insan bedeni demektir; sarayın sakinleri, insanın duygu ve düşünceleridir. Bu saray başta ıssızdır; çünkü çocuklarda da ilkel insanlarda da duygu ve düşünceler başta yoktur.

Eros aydınlanmayı istemiyor. Evet, bu görünen hayattaki insanlar, ruhları görse artık hiç maddiyattan lezzet almayacakları gibi; ruh (Psykhe) da hayatın biyolojik güzelliklerini görse, nefisleşir, maddileşir, mutsuz olur.

Bu maddi araç gereçler ve hayatın maddi duyguları, tam bir melek olan hayatı bazen canavarlaştırır. Ruh da mutsuz olur. Bu sefer mutluluğu aydınlanmada arar. Yani ruh, bilimler ışığını kullanır ki, eşi olan hayatın bir canavar olmadığına kanaat getirsin.

Hayat her zaman Olympos Dağında zirvede de olsa, aydınlanmaya sebep olan bilimler onu mutsuz etmiştir; uçmasına ve yücelere çıkmasına sebep olan kanadını incitmiştir. Bu durum, Eros'tan çok Psykhe'ye zarar vermiştir. Yani ruh verimliliğini kaybetmiştir. Psykhe (ruh) bu kötü durumdan çıkmak için önce şehvani aşka (Afrodit'e) yalvarır. Bu aşk, önce beslenmeyi (tahıl) sonra zenginliği (altın koyun) sonra boş bir kutu olan ölümü şart koşmuş.

İnsan ruhu beslenmeyi ve zenginliği beceriyor. Fakat ölümü beceremiyor. Beslenme konusunda karınca (ekosistem) insanı kurtardığı gibi; fakirlik konusunda da çobanlar (işçiler) insanlığı kurtarır. Fakat ölüm konusunda uyuyup kalıyor.

Hades ölümler diyarı demektir. Hades'in karısı Persephone, Zeus ve Demeter'in (Allah ile kimyanın) kızıdır. Persephone, kelime olarak diriliş gücü demektir. Kışın Hades'in yanına gider; bahar ve yazda tahılları diriltmek için yeryüzüne çıkar. Evet, ölüm boş bir kutudur; kabir ve tabuttur, derin bir uykudur. Fakat sonsuz İlahi güç (Zeus) kimyevi mucizelerle ölümleri diriltir.

Şehvani aşk (Afrodit,) hayat ruhanileşmesin diye onu zincire (binbir bağ ile) bağlamak ister. Afrodit, denizköpüğünden olma demektir. Evet, nefsanî aşk bir kabarma ve geçici bir hevestir. Fakat bu durum Zeus'un (Theos = Theo = Allah'ın) gayretine dokunur. Allah bu ruh ve hayatı bir araya getirir. Onları Olympos Dağına (zirveye) çıkarır.

İşin içine Allah girince artık Afrodite (nefis) korkup işi bozmaz. Bu hayat ve ruh, Allah'ın önünde İlahi kutsal aşk şarabını içip evlenmişler. Ruhanî ve meleklerin yanında (Cennette) ebedî ve mutlu olarak yaşamışlar.

Son bir cümleinin yorumu: Eros Olympos Dağının tepesinden Psykhe'yi sadece seyrediyormuş. Onu hala çok seviyormuş. Fakat hayal kırıklığını da unutamıyormuş. Evet, dünya hayatı zirveye (Olympos'a) çıktığı dönemlerde ruhsuzlaşır ve ruhu yine özler. Bunun sebebi de küçük bilinç ve dünyevî bilimlerin parıltısına itimat edip; sonsuz gibi görünen varoluş gecesinin asıl aydınlık olduğunu bilmemesidir.

İnsanî bilim ve bilinç mumunun asıl kaynağı ruhtur. Bunlar göreceli birer ışık oldukları ve hayatın ve ruhun o engin gecesinin mahiyetini bilmedikleri için sonsuz olan ruh ve hayatın uçuş yeteneği demek olan maneviyata zarar verirler. İnsanlık bilinci; hayat sonsuz bir mutluluk da bir canavar da olabilir, diye merak ettiğinden maddi bilim ve felsefe mumunu yakmıştır. Geçici olarak sonuç çok iyi olmamakla beraber inşallah insanlık yine o sonsuz güzelliği ve mutluluğu ebedî olarak yaşayacaktır.

İkincisi:

Bu başlık altında antik Yunan felsefe ve bilimine bakacağız. Ve o dönemin inanç, düşünce ve bilim algısını, ana hatları ile görmek için; M.Ö. 700'lü yıllardan ta M.S. 200'lü yıllara kadarki bir kesiti gözlemlememiz gerekir. Belki eski Mısır, Babil ve Sümer kültürlerine ve mitolojik birikimlerine kadar değinmemiz gerekir. Çünkü Yunan felsefesinin ilk kaynağı bu eski medeniyetlere dayanıyor. Ayrıca Yunan felsefesinin altyapısı da o eski medeniyetler gibi mitolojik birikimdir. Çünkü hiçbir toplum, vahşet ve bedeviyet döneminden mitolojik ve belirli inanç aşamalarını geçirmeden felsefe ve bilimsel çalışmalar devrine geçebilmiş değildir.

İnsanlığın, medeniyetin, felsefe ve bilimin bu derin köklerini her yönüyle anlatmak ciltlerce kitap ister. Ayrıca benim bilgi dağarcığımı da aşar. Onun için biz, ana konumuz olan din-bilim ilişkilerine ışık tutacak kadar tarihin bu renkli ve derin vadisinin ana hatları ile haritasını çıkaracağız. Konumuz ile ilgili olan sekiz alanı birer-ikişer paragraf ile açıklamaya çalışacağız. Şöyle ki:

1) Bütün medeniyetlerde özellikle Sümer, Mısır, Babil ve Yunan'da felsefî ve bilimsel çalışmalardan önce, bilgi olarak sadece mitolojik veriler var. Bu mitolojik veriler için bazıları, hayalî hikâyeler; bazıları, hurafevari inançlar diyor. Bazıları da bu mitolojik metinlerin gelişmiş parçalarını tarihi bilgi sanıyor. Birçok yazarın Gılgamış ve Troya destanlarını tarih sanması gibi.

Benim kanaatim –ki bu kanaatimi ilmî analizler ile isbat edebilirim- bu mitolojik metinler ne hayali hikâyelerdir ne hurafevari inançtır ne de yanlış ve eksik aktarılmış tarihî bilgilerdir. Bunlar, sonsuz bir bilinç ve manalar içeren varlık ağacının; insan kalbi (bilinçdışı duygusu) üzerinden görünüp kaleme alınan insanlık arşivinin ilk belgeleridir. Çünkü insan uyurken veya çocukluk döneminde iken üst korteks aktif olmadığı için; onun bilinçdışı duygusu aktif olur. Bunları net görebilir. Eski insanlarda üst korteks tam çalışmadığı için ve insanlık bir nevi tufuliyet çağını yaşadığından mitolojik veriler denilen bu arketipleri daha net görebilmiştir.

Çünkü insan, sonsuz bilinç ve mana içeren varlık ağacının çekirdeği ve meyvesi olduğundan; o mana ve bilinç katmanları onun DNA'sında ve beyin katmanlarında yazılıdır. Bunlar ihtiyacın tetiklenmesiyle ortaya çıkarlar.

Bu bilimsel noktayı bilmeyenler, ilkel insan ve çocuk insan, magic beyne sahiptir; bu gibi şeyleri uydurmuşlardır, diyebilmişler. Gılgamış Destanı üzerine yazdığım yorumlar, bu metinlerin yapısının böyle olmadığını gösteriyor. Bu mitolojik malzeme Sümer ve Babil’de fazlaca var olduğu gibi; Yunan’da da zengin bir malzeme vardır. Mesela bu malzemenin binlerce parçasından sadece şuna bakalım:

[Yunan mitolojisinde yüzlerce isim ve kavram var ki; her birisi için bir cilt kitap yazılsa ancak anlaşılabilir diyebiliriz. Fakat konumuz olan varlığın ve dinî literatürün anlaşılması için beş-altı tanesine değineceğiz. İşte:]

“Önce kaos vardı. (Kaos, karışıklık, şekil almamışlık, sonsuz bir boşluk ve karanlık demektir.)

Kaostan Geia doğdu. Geia mekân, genişlik ve her şeyin dayanağı (içinde var olacağı) alan demektir. Jeoloji kelimesi buradan gelir. Bu kelime somut varlık ve madde manasında da kullanılır. Sonra Eros doğdu. (Eros, aşk yani varlık alanlarının ve parçacıklarının birbirini sevmesi demektir. Bu aşamada Eros çekim gücü manasındadır.)

Kaostan bir de Erebos (karanlık) Ether (mavi ışık veya parçacıklar) ve Hemera (kızıl ışık) doğdu. Geia (mekân) Uranos’u doğurdu. (Uranos, uzay demektir.) Geia ile Uranos’un bir araya gelmesinden 12 titan doğdu. Bunlardan sadece birinin isminin manasını biliyorum: Kronos: Zaman. Evet, zaman, her şeyi ezip geçen bir titandır. Kronos büyük ihtimalle görünürlük manasına gelen diğer bir titan olan Rhea² ile bir araya geldi.

Bunlardan Hestiya (varlık), Demeter (Kimya) ve Hera (Biyoloji) isminde üç kız doğdu. Hades (ruhani yeraltı âlemi),ü Poseidon (su ve deniz) ve Zeus (İlahi tecelli) isminde üç erkek çocuk da doğdu. (Kızlar feminendirler; erkekler ise erildirler.)

Bununla beraber Kronos bütün çocuklarını yutuyordu. Evet, zaman aşımı her şeyi yutuyor. Fakat anası Rhea, Zeus’u (ehadiyet tarzındaki İlahi tecelli) Girit’te (yaradılış adasında) sakladı. Kronos onu yutamadı. Bunun üzerine Zeus, Hera (biyolojik, feminen yumuşak dünya³) ile evlendi. Eril güç feminen güç ile birleşince dünya kurulmuş oldu. Fakat Zeus Hera’nın kıskançlığına rağmen başka kadınlarla da (diğer feminen güçlerle de) evlendi. En meşhurları şunlardır: Europa, Danae, Leda, Antipo, İo...

Mitolojik metinlerden anlaşıldığı kadarı ile Europa Hristiyanlık dinini temsil ediyor. Danae ise bilgiyi temsil ediyor. Nitekim Zeus (İlahî tecelli) hayattan ayrı olarak din ve ilim ile ilgilenir. Fakat Hera (madde ve hayat) bu soyut hakikatleri kıskanır.

Zeus’un diğer mitolojik eşlerinin açıklamasını başka bir çalışmaya bırakıyorum.

2) İnsanlığın ilk dersi olan mitolojik metinlerin birçok faydalı sonucu olmuştur. Mesela:

a) İnsanda sağlam bir kişiliğin oluşması. (Çünkü yüce veya ölümsüz bir O’yu bilen insanda sağlıklı bir ben oluşur; insan bensizlik ve kişiliksizlik veya psikopat olmaktan kurtulur.)

² Büyük bir ihtimal ile bu literatürün çoğu, Akadçadan Yunancaya geçmiştir. Mesela karanlık manasına gelen Erebo, kırmızı ışık manasına gelen Hemera, iz (parçacık) manasına gelen esir kelimeleri Akadçadır.

³ Hera’nın bir ismi de Junan’dır. Bu ise ya Aryen dil grubundaki Jin (kadın/hayat) kelimesinden gelir. Veya Akadçada yaşayan demek olan Yahya’dan gelir. Avrupalılar Yahya’ya John diyorlar. Hera ise, yün gibi yumuşak, feminen yapı demektir. Ki maddî biyolojik hayat böyle bir şeydir.

b) Varlığı kutsal bilmek ve dolayısıyla ona değer vermek. (Samilerin, her kelimenin önüne İlah manasına gelen **el** takısını ve Aryen milletlerin, yine Teo manasına gelen **the** edatını koyması bunun delilidir.)

c) Bu metinlerdeki açıklamalar sayesinde insanlık basit de olsa nedenselliği ve nasıllığı öğrenmiştir. **d)** Ki bunun bir sonraki adımı felsefi ve bilimsel düşünce ve çalışmalar olmuştur.

3) Bu bilimsel çalışmaların izini, Sümer, Mısır özellikle Babil ve Ebla medeniyetlerinde görüyoruz. Sümer birikiminin tarih olarak bize yakın olan Akadlara geçtiğini görüyoruz. Fakat Mısır ve Babil İmparatorlukları, devlet ve siyaseti ön planda tuttıkları için ve dolayısıyla baskı ve şiddet çok fazla olduğundan, bu bilimsel filizlenmeler onlarda tam gelişemedi. Bize ancak çok azı Yunanlılar üzerinden gelebilmiştir. Evet, Askeriyede ilim olmaz. İlim özgür bir ortam ister.

Ebla devleti, devletten daha çok ticaret ve diyaloga önem verdiğinden, onların arşivinin diğer imparatorlukların arşivlerinden daha zengin olduğu görülmüştür. Akadların bir kolu olan İbraniler, yarı göçebe olduklarından yani nispeten özgür olduklarından, Akadların ve Eblanın mirasını bir derece koruyabilmişlerdir. Ayrıca bunlar Suriye ve Filistin’de yaşadıkları için, bu aktarmaya çevrenin de faydası olmuştur. İbranilerin amca çocukları olan Araplar ise daha çok çölde yaşadıklarından; dolayısıyla Akad alfabesini kullanamadıklarından, Yahudiler gibi Akad inanç ve birikimini muhafaza edemediler.

4) Anadolu ve şimdiki Yunanistan yöresi ise; **a)** Hem iklim olarak tam elverişli bir alan olduğundan. **b)** Hem site devletleri ile yönetildikleri için daha özgür olduklarından. **c)** Hem maddi refah ve iletişimin imkânları arttığından, öyle köklü bir felsefe ve bilime tarla oldu ki insanlık hala o birikimi kullanıyor diyebiliriz. Fakat bu birikim birçok yönden Mısır, Fenike ve dolayısıyla Akad birikimine borçludur. Yunanistan’daki bu verimli oluşumun başlarındaki ilk büyük kahraman Pisagor’dur. Bu zatın kitapları elimize geçmiş değildir. Fakat onun temel düşüncelerini ansiklopedilerde görebiliyoruz.

Bir Hatırlatma: Mısır, Sümer ve Akadlarda mitoloji, inanç ve bilimsel veriler bir arada ele alınıyordu. Bunlar Yunanistan’a gelince felsefe, mitoloji ve inançtan nispeten ayrıldı. Zaten felsefe kelimesinin aslı filo-sofia’dır; bilim ve bilgelik sevgisi manasına gelir. Yani Eski Yunanda felsefe ve bilim bir arada idi. Daha sonra Rönesans ve Aydınlanma çağında bunlar birbirinden ayrıldılar. Tıpkı felsefenin mitolojiden daha önce ayrıldığı gibi.

5) Yunan bilim ve felsefesinin başı sayılan Pisagor’un beş özelliği:

a) Pisagor, Yunanistan’da Matematik, Astronomi, Müzik, Fizyoloji ve Tıp ilimlerinin temelini atan bir bilim adamıdır.

b) Reenkarnasyona inandığı için ve ayrıca matematiksel formülleri Babil’deki bilgilere benzediğinden; onun bunları Mezopotamya ve Mısır’dan aldığı tahmin ediliyor. Nitekim Harran’a gittiği söylenir.

c) O, öğrencileri ve okulu, Yunanistan’da ve göç ettiği İtalya’da iki sefer iktidarın ve halkın hücumuna uğramıştır. Büyük bir ihtimal ile onun bu bilimsel çalışmaları, halkın mitolojik inancı ile çeliştiği için bu gibi durumlar onun başına gelmiştir. Tahminime göre tarihte ilk bilim-

din çatışması budur.

d) Pisagor'un en önemli tezi; varlıkların mahiyetinin sayılar olduğu ve her şeyin matematiksel sayılar gibi birbiriyle ilişkili ve uyumlu olduğu bilgisidir.

Bu bilgi birçok çevrelerce özellikle şimdi İslamcı geçinen siyasal iktidar taliplerince müthiş bir hurafe olarak kabul edildi. Hâlbuki bilgisayar ve yazılım kültürü bilindikten sonra bu meselenin gerçek olduğu artık gözlemleniyor. Nitekim Kur'an 'her şey hesap ve ölçü ile'dir' dedi. İbn Arabî ve Davud-u Kayseri gibi zatlar, varlık algılarını sayılar yani 1 ve 1'in türevleri üzerinden anlattılar.

e) Altyapının kılığına rağmen, Pisagor okulu ve ekolü 300 yıl gibi uzun bir zaman ayakta kalabilmiştir.

6) Bu önemli okuldan sonra Yunan düşünce tarihinde ikinci bir köşe taşı Sokrat'tır. Fakat Sokrat bilimden daha çok sosyal konular ve ahlaki değerler üzerinden felsefesini yaymıştır. Ama o da o günün mitolojik inançları ve siyasal iktidar tarafından idam edilmiştir.

Onun öğrencisi olan Platon (Eflatun) bilim ve felsefe için iki önemli temel taşı yerleştirdi. Başta varlığın dualiteli yapısı olmak üzere (ideler ve madde diyalektiği gibi) çok önemli ontolojik bir temel attı. Ayrıca bilimleri kesin ve zan diye iki kısma ayırdı. Yani bize göre çağdaş iki disiplin olan Ontoloji ve Epistemolojinin ilk kurucusu Platon'dur.

7) Yunan bilim tarihinde önemli bir köşe taşı da Aristo'dur. Aristo, Yunan'ın bütün birikimine sahip çıktı. O günün materyalistlerine ve sofistalarına (nihalistlerine) karşı başta Mantık, Psikoloji ve Tabiiyat (doğa ilimleri) olmak üzere bu birikimi tasnif etti. Belli bir sistem oluşturdu. Büyük İskender'in desteğiyle o günün dünyasına bu ilimler yayıldı.

Aristo'nun bu geniş külliyatı içinde üç kilit kavram vardır:

a) Heyula ve suret. Yani saf bir enerji var. Bu enerji ilk ham malzeme gibidir. Hyle (heyula) Yunancada odun yani ham malzeme demektir. Suret yani herhangi bir mahiyet, o malzemenin içine girer; fizik olarak nesneler ortaya çıkar. Büyük bir ihtimalle Physic (fizik) ve Psyche (psik) ya aynı kelimedir veya aynı kökten gelme kardeş kelimelerdir.

Ayrıca bu heyula (enerji) ve suret (yazılım: eşyaya form veren öz) bugün de yani 2350 sene sonra bile hala geçerlidir. Mantığın önemli bir bölümü olan tasavvuratta (eşyanın varlığını tanımada) hala kullanılır. Muhtemelen bu suret kavramı Pisagor'un her şeyin aslı sayılara dayanır ilkesinden mülhemdir.

b) Aristo, başta bu iki kavram olmak üzere varlığın anlaşılmasına yarayan birçok ilkeyi de ortaya koydu. İnsanlar genellikle bu ilkelere dayanarak (yani tümünden gelerek) tarih boyunca ilim ve düşünce geliştirdiler.

c) Aristo'nun en önemli bilimsel metodu ise **istikra'** yani **tümevarım** yöntemidir. Fakat gerek onun tüm dengelinin temelleri olan ilkelerinin bir kısmının yanlışlığı ve gerek altyapı olmadığından tümevarım (istikra) yönteminin başarılı bir şekilde kullanılmaması ve dolayısıyla işlevsiz kalması, bize ve birçok bilim tarihçisine diyor ki:

Aristo, bilime olan katkısından çok daha fazla bilime ve zihinlere kilit vuran ve taklit yolunu açan bir unsur olmuştur. Evet, Avrupa’da Kiliseyi kilitleyen ve İslam dünyasını bugünkü sefalette tutan, bu istikra maddesinde anlattığımız başarısızlıktır. Onun için Bediüzzaman, çoğunlukla istikra kavramını, ‘müsbet ilimlerin istikra-ı tammı ile’ şeklinde kullanır. Çünkü tam tümevarım ancak ilim disiplinleri ve evrensel kurallar ile elde edilebilir.

Maalesef tümevarım (delil-i inni) yöntemi, altyapısızlıktan dolayı işletilmediği için Orta Çağ genellikle tündengeli (delil-i limmiyi) kullandığından Orta Çağın eğitim ve ilim tarzı hayal ve spekülasyonlarla gerçekleşmiştir. Skolâstik eğitim çok uzun bir dönem insanlığı karanlıkta tutmuştur.

Bazı Müslümanlar, bizim için Orta Çağ yoktur, derse de İslam bilimi ve İslam felsefesini gösterecekler de bunlar dikkat ile incelendiğinde İslam bilimi ve İslam felsefesi dedikleri şeyin, başta Pisagor, Hipokrat, Eflatun, Aristo ve Neo-Plâtonculuktan başka bir şey olmadığı görülecektir. Bediüzzaman bu durum için *İslam Âlemi, Kur’anî ilkeler üzere kendine yeni bir bilim kuracağına; maalesef Yunan köhneleşmiş olan felsefesine tilmizlik yaptılar* diyor; Muhakemat isimindeki metodoloji kitabında.

8) Bununla beraber, Aristo’nun bu birikimi Farabi, İbn Sina ve İbn Rüşd üzerinden Batıya varınca Batıda bir ışığın doğmasına ve Kilisenin baskısının azalmasına sebep oldu. Rönesans kelimesini doğuş diye çeviriyorlar. Aslında kelimenin kökü ışığın doğuşu (fecir) demektir. Aydınlanmanın başlangıç dönemi manasına gelir.

Batı bir sefer ışığın doğuşunu yakaladı. Bunu tam aydınlanmaya vardırdı. İslam dünyası ise, Endülüs, Bağdat, Semerkant ve Hind başta olmak üzere 20 sefer Rönesans’ı yaşadı. Ama hala da aydınlanmaya geçebilmiş değildir.

Eğer Batı Aydınlanmayı yaşadı ve neden işler düzelmedi, diye sorarsanız.

Cevabımız Şudur: Batıdaki aydınlanma materyalize oldu. Sanayi devrimi sonucu gelişen siyasi ve ticari hedefler yanında; perde arkasındaki Kilisenin egemenliği ve işçi hareketlerinin materyalizme ve Komünizme alet edilmesi, gerçeğin görünmesini engelledi.

08. 04. 2023

Bahaeddin Sağlam